

Spółka Koliba wroz z Ogniskym Goroli Śląskich w Koszarziskach was wszeckich pozywo na polyni Szkwarków z popioła a blajchowani płótna na Kamynitym

**Od 3. 7. do 9. 7. 2017 budeme na Kamenitém
pálit škvarky z popela a bělit plátno.**

**Při tom budou probíhat dílny starých řemesel: výroba provazů,
předení vlny, tkaní, drátování ...**

Program:

3. 7. zahájení v 17:00 hodin

4. - 8. 7. od 10:00 - 16:00 hodin dílny starých řemesel

Odborným garantem pálení milíře je Muzeum Novojičínka, p.o.

Tento projekt vznikl za podpory

Nadačního fondu Hyundai a Nadace Open Society Fund Praha

Pálení škvarků z popela

Mezi staré zaniklé technologie rozšířené v oblasti západních Karpat bylo i takzvané pálení škvarků z popela. Jednalo se o primitivní zpracování dřevěného popela na účinný prostředek k bělení plátna, který byl doplňkovým způsobem obživy dřevařů na Valašsku a Těšínsku, který definitivně zanikl v průběhu 19. století, kdy škvarky z popela byly nahrazeny roztoky uhličitanu draselného (potaše) a zejména roztoky uhličitanu sodného (sody). Dřevěný popel byl v minulosti využíván jako nepostradatelná surovina k různým technologickým procesům. V oblasti Valašska a Těšínska se poměrně dlouho udrželo zpracování dřevěného popela pro vlastní potřebu i jako vhodná příležitost k přivýdělku. Rozšířené popelářství a získávání drasla vedlo k místnímu pojmenování Salajka (dnešní část obce Horní Lomná).

Na výrobu škvarků z popela („oškvarků“) se používal výhradně dřevěný popel, který dřevaři získávali pálením dřeva v lese. Ve svahu se položily dvě klády, mezi kterými byla vybrána zemina. Takto získaný prostor se vyplnil popelem a klády se zakryly syrovými větvemi a na závěr dobře omazaly silnou vrstvou hlíny, čím se vytvořil komín. Pod komínem bylo nutné vybudovat malou pec, v níž se rozdělal oheň. V celém komíně musel být udržován tak dlouho nepřetržitý žár, dokud se popel vlivem trvalé vysoké teploty neslil do hruď připomínajících svým tvarem právě škvarky. Při pálení, které trvá zhruba 15 hodin, je potřeba pečovat o celý průduch a případné trhliny zamazávat jílem tak, aby nebyl narušen dobrý tah. Po vypálení je možné celou konstrukci rozbourat anebo škvarky opatrně vyhrabat otvorem a komín s pecí ponechat pro další použití. Vychladlé škvarky lze použít na bělení plátna i praní prádla.

Místní formani rozváželi popelové škvarky do širokého okolí, ale nové účinnější prostředky tento svébytný produkt zákonitě vytlačily již v 19. století.

Spolek Koliba spolu s Phdr. Václavem Michaličkou, Ph.D. po více jak stu letech naváže na práci našich předků a pokusí se vypálit škvarky z popela a následně je použít pro bělení lněného plátna na goralské košile.

Phdr. Václav Michalička, Ph.D.